

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “ทัศนคติของผู้ต้องขังป่วยต่อระบบงานสังคมสงเคราะห์ในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์” ผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) โดยใช้เทคนิคการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งได้แบ่งวิธีการศึกษาออกเป็น 2 วิธีดังนี้

วิธีการศึกษา

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง (Documentary Study) ซึ่งเป็น การศึกษาค้นคว้าจากแนวคิด ทฤษฎี ข้อมูลเอกสารทางวิชาการ บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อต้องการทราบรายละเอียดต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ ประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้
2. การศึกษาค้นคว้าจากภาคสนาม (Field Study) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยสอบถามจากกลุ่มประชากรเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ต้องขังป่วยทาง กายที่เข้ารับการรักษาที่ ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “ทัศนคติของผู้ต้องขังป่วยต่อระบบงานสังคมสงเคราะห์ใน ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์” ผู้ศึกษาได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ต้องขังป่วยที่รับการรักษาพยาบาลที่ทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ซึ่งเป็นผู้ต้องขังป่วยทาง กาย ส่วนผู้ต้องขังป่วยทางจิตและผู้ต้องขังป่วยทางกายบางราย ที่ป่วยหนักด้วยโรคร้ายแรง เช่น ผู้ป่วยเอดส์ วัณโรคระยะสุดท้าย เนื่องจากผู้ต้องขังกลุ่มดังกล่าว สมองไม่รับรู้ไม่สั่งการ โดยไม่ สามารถให้ข้อมูลใด ๆ ได้ ผู้ศึกษาจะไม่ดำเนินการศึกษาข้อมูลกับผู้ต้องขังกลุ่มดังกล่าว ส่วนผู้ต้องขัง ที่ป่วยทางกายที่สามารถศึกษาและให้ข้อมูลได้ ประกอบด้วยผู้ต้องขังป่วยทางกายประเภทต่าง ๆ จำนวนไม่ต่ำกว่า 100 คน ดังนี้

ตารางที่ 3.1

สถิติข้อมูลประชากรผู้ต้องขังป่วยในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์

(ณ วันที่ 20 ตุลาคม 2551)

ลำดับ	ประเภทผู้ต้องขังป่วยที่สามารถให้ข้อมูลได้	เพศ		รวม	หมายเหตุ
		ชาย	หญิง		
1	ผู้ต้องขังป่วยโรคติดเชื้อ HIV วัณโรค	22	-	22	กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา
2	ผู้ต้องขังป่วยโรคอายุรกรรมชาย (โรคทั่วไป)	25	-	25	
3	ผู้ต้องขังป่วยโรคศัลยกรรมชาย	63	-	63	
4	ผู้ต้องขังหญิงป่วย (โรคทั่วไป, คลอดบุตร)	-	53	53	
	รวม	110	53	163	
ลำดับ	ประเภทผู้ต้องขังป่วยที่ไม่สามารถให้ข้อมูลได้	เพศ		รวม	หมายเหตุ
		ชาย	หญิง		
1	ผู้ต้องขังป่วยเอดส์ระยะสุดท้าย	27	-	27	กลุ่มประชากรที่ไม่ใช้ในการศึกษา
2	ผู้ต้องขังป่วยโรคจิตเวช	28	-	28	
	รวม	55	-	55	

ในการศึกษาครั้งนี้จะไม่มีการสุ่มตัวอย่างเพราะจะทำการศึกษาผู้ต้องขังป่วยทางกายทุกคนในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ที่สามารถให้ข้อมูลได้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้สร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านแนวทางการพัฒนางานและจากการประมวลความคิด เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลซึ่งคำถามที่ได้มานั้นมาจากการทบทวนวรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และจากความคิดของผู้ศึกษาเองบางส่วนดังนี้

1. ศึกษาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะทำการวิจัย เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาที่จะศึกษา

2. ศึกษาทบทวนระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ เทคนิคในการออกแบบวิจัย

3. จะนำแนวคิดที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม มาใช้ในการสร้างแบบสอบถามและกำหนด ให้คำถามมีลักษณะครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา ซึ่งแบบสอบถามจะมีลักษณะเป็น

3.1 แบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open-ended Form) และแบบสอบถามชนิดปลายปิด (Closed-ended Form)

3.2 แบบสอบถามทัศนคติแบบ (Likert Type Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเป็นข้อความเชิงนิมิต และเชิงนิเสธ คือ 5, 4, 3, 2, 1 และ 1, 2, 3, 4, 5

3.3 เนื้อหาแบบสอบถาม ประกอบไปด้วยคำถาม 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามเป็นลักษณะเชิงปริมาณโดยใช้การทดสอบแบบ (Pre-Test) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับเพศ อายุ ภูมิภาค ลำเนา ศาสนา ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ประเภทของความผิด จำนวนครั้งที่กระทำผิด ชั้นของผู้ต้องขัง และระยะเวลาในการต้องโทษ อาการเจ็บป่วยทางกาย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน สภาพแวดล้อมภายในทัณฑสถาน

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการรับบริการงานสังคมสงเคราะห์ที่มีผลกับทัศนคติของผู้ต้องขังต่อระบบงาน สังคมสงเคราะห์ในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ลักษณะคำถามเป็นแบบทดสอบ (Test) ที่มีทั้งคำถามเชิงบวก และเชิงลบ จำนวน 26 ข้อ มีคำตอบให้เลือก 2 คำตอบ คือ “ใช่” และ “ไม่ใช่”

- สำหรับคำถามในเชิงบวก มีจำนวน 24 ข้อ

ตอบ “ใช่” ได้ 1 คะแนน

ตอบ “ไม่ใช่” ได้ 0 คะแนน

- สำหรับคำถามในเชิงลบ มีจำนวน 2 ข้อ

ตอบ “ใช่” ได้ 0 คะแนน

ตอบ “ไม่ใช่” ได้ 1 คะแนน

หลังจากตรวจให้คะแนนเรียบร้อยแล้วจะจัดคะแนน เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ โดยมีเกณฑ์การคิด คือ

- กลุ่มที่ได้คะแนน ต่ำกว่า 68.5 คะแนน (ร้อยละ 50 หรือครึ่งหนึ่ง) หมายถึง ปัจจัยด้านการ รับบริการงานสังคมสงเคราะห์ ที่มีผลกับทัศนคติของผู้ต้องขังต่อระบบงานสังคมสงเคราะห์ในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ อยู่ในระดับน้อย

- กลุ่มที่ได้คะแนนมากกว่า 68.5-95.9 คะแนน (ร้อยละ 50-70) หมายถึง ปัจจัยด้านการรับบริการงานสังคมสงเคราะห์ ที่มีผลกับทัศนคติของผู้ต้องขังป่วยต่อระบบงาน สังคม สงเคราะห์ในทัศนสถานโรงพยาบาล ราชทัณฑ์ อยู่ในระดับปานกลาง

- กลุ่มที่ได้คะแนนมากกว่า 95.9-137 คะแนน (ร้อยละ 70-100) หมายถึง ปัจจัยด้านการรับบริการงานสังคมสงเคราะห์ ที่มีผลกับทัศนคติของผู้ต้องขังป่วยต่อระบบงานสังคม สงเคราะห์ในทัศนสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ อยู่ในระดับสูง

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ต้องขังป่วยต่อระบบงานสังคมสงเคราะห์ในทัศนสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ เป็นคำถามโดยใช้เทคนิคการวัดแบบ Likert's Scale ที่มีคำถามเป็นทั้งเชิงบวกและเชิงลบ โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนออกเป็น 5 ระดับ

ระดับความเห็น	เชิงบวก	เชิงลบ
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

และเมื่อรวบรวมข้อมูลและแจกแจงความถี่แล้ว จะใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มประชากรแบ่งระดับความคิดเห็น ออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมากโดยใช้วิธีการคำนวณความกว้างของชั้น ดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปรความหมายของระดับคะแนนได้ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.67-5.00	หมายถึง เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.34-3.66	หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00-2.33	หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ก่อนการนำแบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากร ผู้ศึกษาต้องทำการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนดังนี้

การทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิและอาจารย์ที่ปรึกษา ได้ตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุง เพื่อความเหมาะสม และความสมบูรณ์ก่อนทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การทดสอบแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว นำไปทดสอบ (Pre-test) ที่ทัตถสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ โดยทดสอบกับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มประชากรเป้าหมาย จำนวน 30 ชุด

2. การทดสอบความน่าเชื่อถือของเนื้อหา (Content Reliability) โดยใช้วิธีการของสัมประสิทธิ์ของแอลฟา (Alpha Co efficiency) โดยมีค่าตั้งแต่ 0.075 ขึ้นไป จำนวน 30 คน โดยกลุ่มประชากรในการทดสอบคือกลุ่มผู้ต้องขังป่วยที่ใกล้จะพ้นโทษ โดยเหลือกำหนดโทษไม่เกิน 1 เดือน หรือผู้ต้องขังที่รักษาตัวหายแล้ว และรอการย้ายกลับ เรือนจำ/ทัตถสถานเดิม ที่ควบคุมผู้ต้องขังก่อนเข้ารับการรักษาที่ทัตถสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ และจากการทดสอบความน่าเชื่อถือของเนื้อหา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.819

3. จากนั้นได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้แบบสอบถามนั้นมีความสมบูรณ์ถูกต้อง และนำไปทดสอบกับกลุ่มประชากรจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษา โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือจากคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถึงกรมราชทัณฑ์ เพื่อขอความร่วมมือในการทำการการศึกษา โดยจะนำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pre-test) ที่ทัตถสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ เพื่อหาความเที่ยงตรง (Reliability) จำนวน 30 ชุด และจากนั้นขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้ต้องขังป่วยทางกายในทัตถสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์ ต่อไป

2. เมื่อกรมราชทัณฑ์ตอบอนุญาต ผู้ศึกษา ก็จะทำการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามด้วยตนเอง เพื่อป้องกันการมีอคติ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรผู้ต้องขังป่วยภายในทัณฑสถานโรงพยาบาลราชทัณฑ์
3. ผู้ศึกษาจะเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังกลุ่มประชากรเป้าหมายได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในการตอบ
4. เมื่อกลุ่มเป้าหมายทำการตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้ศึกษาก็จะเก็บรวบรวมแบบสอบถามให้ครบตามจำนวนที่กำหนด
5. เมื่อดำเนินการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถามครบถ้วนแล้ว ก็ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลในแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ไปทำการวิเคราะห์ประมวลผลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. รวบรวมแบบสอบถามจากการตอบของกลุ่มประชากรเป้าหมายมาแล้ว ผู้ศึกษาจะได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องแม่นยำ และความเป็นเอกภาพของข้อมูล เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นจะทำการกำหนดหมายเลขประจำแบบสอบถามเพื่อเตรียมนำไปวิเคราะห์ข้อมูล
2. สร้างคู่มือลงรหัสแบบสอบถาม (Coding sheet) และทำการลงรหัสแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์
3. นำรหัสที่ได้ไปบันทึกข้อมูลลงในเครื่องคอมพิวเตอร์แล้ววิเคราะห์ประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS/PC+

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดเลือกใช้สถิติให้เหมาะสมที่สุดกับระดับการวัดข้อมูลและประเภทของตัวแปรในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติดังนี้

1. อัตราส่วนร้อยละ (Percentage) ของคำถามเกี่ยวกับข้อมูลและข้อคำตอบในคำถามปลายเปิดให้เลือกตอบ โดยแยกหาค่าร้อยละเป็นรายชื่อ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยายข้อมูลที่ได้จากการศึกษา โดยใช้สูตร

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{คะแนนคำตอบทั้งหมด} \times 100}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}}$$

$$P = \frac{\sum f \times 100}{N}$$

P ค่าร้อยละ

Σ ผลรวม

F ความถี่ที่ต้องการแปลงเป็นร้อยละ/จำนวนคำตอบ

N จำนวนประชากรทั้งหมด

2. การหาค่าเฉลี่ยน้ำหนักความคิดเห็นของประชากรที่ศึกษา โดยหาค่ามัชฌิมเลขคณิต (mean) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum (fx)}{N}$$

\bar{X} คือ ค่าเฉลี่ย

Σ คือ ผลรวม

f คือ จำนวนความถี่ของชั้น

x คือ ข้อมูลดิบแต่ละตัว

N คือ จำนวนข้อมูลหรือกรณีศึกษาทั้งหมด

3. การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. (Standard Deviation) ใช้วิเคราะห์ที่คะแนนร่วมกับค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงลักษณะการกระจายของข้อมูล

$$S.D. = \frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N - 1}$$

S.D. คือ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

X คือ ค่าเฉลี่ยของข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

$\sum (X - \bar{X})^2$ คือ Sum of Square ของผลต่าง

\bar{X} คือ ค่าเฉลี่ยของข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง

N - 1 คือ จำนวนข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างลบหนึ่ง

การนำเสนอผลการศึกษา

การนำเสนอผลการศึกษา ผู้ศึกษาจะนำเสนอเป็นรูปสถิติพรรณนา และตารางประกอบการบรรยาย โดยแบ่งออกเป็น 5 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำเกี่ยวกับที่มาและความสำคัญของปัญหา มุมเหตุลงใจ และวัตถุประสงค์ในการศึกษา

บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 ระเบียบวิธี การศึกษา

บทที่ 4 ผลการศึกษา วิเคราะห์ และอภิปรายผลการศึกษา

บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ